ଛରମାଳିକା ।

ପ୍ରଥମଭାଗ ।

ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ରଥଙ୍କଦ୍ୱାରା

ପ୍ରକାଶିତ ।

CUTTACK.
Printed at the Victoria Pre
Press Printing Corporation
1893

ଢଗମାଳିକା ।

ପ୍ରଥମଭାଗ ।

ଅ—

ଅଧର୍ମବିତ୍ତ, ବଢ଼େ ବହୁତ, ଗଲାବେଳେ ଯାଏ ମୂଳସହିତ ।

ଅନୁଭବ ଥିଲେ କହ, ପାଠ ପଢ଼ିଥିଲେ ଗୀତ ଗାଉଥାଏ ବାଉଘ
ପଥର ପୁଅ ।

ଅଖାଇ ରଙ୍କୁଣୀ ନ ଖାଏ ଭାତ, ମାଉଦେଉଥାଏ ପିହାଣ ହାତ ।

ଅମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟପାତ, ଗୋଦରଗୋଡରେ ବଳା ।

ଅନ୍ଧାରଘରେ କଣା ପଶେ, ଯାହା ପାଏ ତାହା ଅଣ୍ଟାରେ ଖୋସେ ।

ଅସଙ୍ଗତ ସଙ୍ଗିତା, ଅସଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗ ହେଲେ କାଠଘଣ୍ଟ ଲମ୍ବିତା ;

ଅପାଳକା ଦେଶକୁ ବୌଦଖଣ୍ଡ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ।

ଅବୁଝାମଣା ରଜାକୁ ପାଳଟୁଣ୍ଡା ମନ୍ତ୍ରୀ ।

ଅଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ପରେ ଖଜାଗଣ୍ଡୁ ଯେ ବୋଲେ ମତେ ଜ୍ୱର ହେଲା ।

ଅନ୍ଧାର ଗୃହରେ କାଣୀଝିମକେ, ଯେତେକ ପାଏ ଅଣ୍ଟାରେ ଯାକେ

ଅଲାଇ ରାଣ୍ଡ, ଖାଇ ପାଉଥାଏ ପଇର ଖଣ୍ଡ ।

ଅଗସ୍ତି ଦେଲେ ଦାନ, କଣ୍ଟାଗୁଆରେ ପଣ୍ଟୁପାନ ।

ଅକାରଣଂ ବ୍ୟାକରଣଂ ପଣ୍ଠାଟୋପ ସକାରଣଂ ।

ଅଭାଗ୍ୟକୁ ଘଟେ ଅଷ୍ଟିସୁନା ପିତଳ ପାଲଟେ ।

ଅଜଗରକୁ ଦାତା ରାମ । ଅରକ୍ଷିତକୁ ଦୈବ ସାହା ।

ଅକାଲେ ଗଡ଼ଡ଼ ପଥର ବୁଡ଼େ ।ଅଢଳେମ୍ବୁ ଚପୁଡ଼ିଲେ ପିତା ।

ଅକର୍ମୀ ଯେଣେ ଯାଏ ଗମ୍ଭୀରା ନିଙ୍ଗ ସ୍ଥଡ ପଳାଏ ।

ଅକ୍ଷଲେଖାରେ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାହାନ୍ତି ।

ଅଲାଇ ବଲାଇ ମାଙ୍କଡ ମୁଣ୍ଡେ ।

ଅଜାଣି କଲେ ଦୋଷ, ଯୋଗିଙ୍କ ଗହଳ ଓଳଏ ଖାଇ ଦାନ୍ତ
ଅଳ୍ପ ଦରଧଯା । ଅକାଲେ ଗୋଦଣ୍ଡ କଲା ବେଉଯା ।

ଅକସ୍ମାତ୍ ବଜ୍ରାଘାତ । ଅତିଭକ୍ତି ଚୋରର ଲକ୍ଷଣ ।

ଅନେକ ଲୋକରେ କି ମୂଷା ମରେ ?

ଅମତ୍ର କର୍ମର ବିପରୀତ ଫଳ ।

ଅଭାଗ୍ୟ କାଳେ ବିପରୀତ ବାଣୀ, ଗୁଳକୁ ମୂଷା ପଡ଼ି ମାଷଲେ
ଜନ୍ମଣି । ଅନଳାନଳ ଓଦାଙ୍କଣା ସବୁ ଜଳ ।

ଅଢ଼ ଘାମରଥ ଯେବଣ ଲୋକ, ବୋଝ ଘର କୋଇ ଲୋକଙ୍କୁ
ତା ବେକ । ଅକାଳକାଣ୍ଡ କପାଳେ ନାଚେ ।

ଅଖାଇ ନାନା, ସରୁ କାଠଣା, ବସିଥାଏ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଣ୍ଡେ; ଘରଭା
ଅସି ପଶୁରଲେ କହେ କଣ୍ଟ ଦେଇ ନାହିଁ ଗୁଣ୍ଡେ ।

ଅନ୍ଧଥଣରେ ଉଅଣ ଦେଖ, ପେଜ ପିଅଠାରେ ବାଜୁଛୁ ଶଙ୍ଖ ।

ଅଗ୍ନି ଙ୍କ ପବନ ସାହା । ଅତୋଭ୍ରଷ୍ଟସ୍ତତୋଭ୍ରଷ୍ଟଃ ।

ଅନାପତରଙ୍କୁ ବନାପତର, ମୂଲ ଲାଗୁଥାଏ ପରଖେତର ପିଠି
ଖାଉଥାଏ ଖର । ସେବେ ମିଳୁ ନ ଥିଲା କୁଣ୍ଡା ଚକୁଳ ଏବେ
ଲୁଚୁନାହିଁ କସବର । ଅକାଳେ ପୁଣି ଗରୁଡ଼ଦ୍ୱାଦଶୀ ।

ଅଳମୁଅ କପାଳକୁ ଗଙ୍ଗା ବଜେ କଲେ ।

ଅଲଜ ନ ଯାରେ ମୁଣ୍ଡ, ଉଲ ଖାଇଲୋଢ଼େ ଗୁଣ୍ଡ ।

ଅଧା ଭୋଜନ ବୁଝିଗାଈ ଦାନ । ଅମୃତରେ କି ଅରୁଚି ?

ଅର୍ଥଗ୍ରାହୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ କି ଦଣ୍ଡପ୍ରଣାମରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ।

ଅଲାକୁକ ଘରେ ମଞ୍ଜାଘି, ପୋକ ଖାଇଗଲେ ଝିଙ୍କାସ ।

ଅରକ୍ତ ପାଇଲେ ଗରଜି ଖାଏ, ପର ଦେଇଥିଲେ ଉଭଜଥାଏ ।

ଆ—

ଆମ୍ବୁଅ ଗେଁର, ଗଣ୍ଡେରଥା ଭୋଲ, ଧୁଆଁ ପଢ଼ିଆ ଘରେ କାଠ ଗୋଲ ।

ଅରେ ସଖି, ଆପଣା ମହତ ଆପେ ରଖି ।

ଆଇ ଗଣ୍ଡିଏରେ କାକେ ଦୁଆମଣା, ଯାଙ୍କରେ କୁମ୍ଭୀର ଖାଏ ।

ଆପଣା ହାତେ କାନ୍ଥ ଛେଦ, ତାକୁ କେ ଅଛି ପ୍ରତିବାଦୀ ।

ଅଲୋ ସଇ ! ବଡ଼ ଦେଉଳକୁ ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଗିଳିଲା ଲୁଣ୍ଠାରେ ବୁଡ଼ିଲା ନଉଛ ।

ଆଜି ହାଟ କି ହାଟ, କାଲି ହାଟ ସିନା ହାଟ, ଝପାଁଇ ଆସିବ ଠେଙ୍ଗା ପାହୁରାଣି ଝପାଁଇ ଆସିବ ଖଟ ।

ଆଖିର କଜ୍ଜ୍ୱଳ ସିନା ସହିହୁଏ, ଝିଉଙ୍କ କଜ୍ଜ୍ୱଳ କି ସହିହୁଏ ।

ଆରେ ରସିକ, କଖାରୁଫୁଲକୁ ପାରୁଁଡ଼ାପୋକ ।

ଆଣ୍ଠୁକାଖିଆର ମାଇପ ମରେ, ଖଣ୍ଡିଗୁଣିଆର ଦ୍ୱିଗୁଣ ଘରେ ।

ଅଇଲା ରାବଣ ନେଲା ସୀତା, ଏଥିପାଇଁ କି ପୋଥି ଘାଣ୍ଟା ।

ଆପେ ମଲେ ଯୁଗବୁଡ଼, ପରେ ମଲେ ପାଣି ବୁଡ଼ ।

ଆରେ କରୁଣା ! ନୂଆ ଦେଖି ପାସୋରିଲୁ ପୁରୁଣା ।

ଆରେ ଡେମେଣା ବୁଲି ବୁଲି ଆସି ସେହି ଅଗଣା ।

ଆଖିରେ ଦେଖି ଶୁଣିବାକୁ କହେ, ଏପରି ନିର୍ବୋଧ ଅଛି କିଏ ?

ଆମ୍ବକସି, କଥାଲକ୍ଷଣରେ ବାଘାଉଗଲି ମରେ ନ ବୋଲିବ ବାଲଢଣି । ଅଖି ଥାଉଁ କଣା ।

ଆପଣାର ଘାଉପୁଳ, ପରର ଦେଖିଲେ କାଠକୁଢ଼ ।

ଆପେ ଯେବେ ରାଣ୍ଡ, ତେବେ ଯାଇ ପଡ଼ିଶା ରାଣ୍ଡ ।

ଆଗେ ଦୁଃଖ ପଛେ ସୁଖ । ଆପେ ବଣିଜ, ପୁତେ ଗୃହ ।

ଅଳ ବୋଇଲେ କାଳ ଶୁଭେ, ଘରପୋଡ଼ ବୋଇଲେ ବଣପୋଡ଼ ଶୁଭେ । ଅ ବଳଦ ମତେ ବିନ୍ଧ ।

ଆମ୍ଭ ଉଖୁଡ଼ା ପେରକ ଦଅ, ତୁମ୍ଭ ନାମ ଫେରାଇ ନିଅ ।

ଆପଣା ଦେଶେ ଶୂକର କଲେ କୁକୁର, ପରଦେଶେ ଶୂକର କଲେ ଠାକୁର ॥ ଆଦରେ ଭୋଜନ, କି କରେ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ।

ଆପେ ମଲେ ସ୍ୱର୍ଗେ ଯାଏ, ପର ମଲେ ଭୁତ ହୁଏ ।

ଅଉ କି ଅଛୁ ଲୋ ପିଣ୍ଡାରେ ମୋ ଗାଈ ବ୍ୟାଇଛୁ ।

ଆପ କାର୍ଯ୍ୟଂ ତାତପର୍ଯ୍ୟଂ, ପରକାର୍ଯ୍ୟଂ ଅଯାବଧା ।

ଆଗପଛକୁ ବିଚାର୍ କର ।

ଅଗ୍ରେର ବ୍ରାହ୍ମଣ ବଗ୍ରେ ଯୋଗୀ ।

ଆଖି ବୁଜିଲେ ଦିନ ଦୁଇପ୍ରହରେ ଅନ୍ଧାର ।

ଅକେଠ କାମ, ଥରଗମନ ତାକୁ ଜାଣିବ ପର, ହାପବୁଧିଆ ବଚନ ଘୋଡ଼ା ତାକୁ ଜାଣିବ ଜର ।

ଇ—

ଇଷ୍ଟ୍ ବୋଲଇଲେ କି ଗୋଟ ଅଳପ କାଟେ ?

ଈଶ୍ୱରେଚ୍ଛା ନିରଙ୍କୁଶା ।

ଉ—

ଉଜଣାରେ କୁଜୀ, ଯେଉଁ ଗାଁରେ ବାଁଅ ନ ଥାଏ ଶିଳୁପାଠାଏ ପୂଜ୍ୟ । ଉଧ ସଙ୍ଗରେ ବଣଭୂଆ ବାଇ ।

ଉଧ ଖାଇଲା ପାଚଲା କଦଳୀ, ଘୁଘୁର ଖାଇଲା ପାନ, ଭୁଅ
ବରାଡ଼ ବୈଷ୍ଣବ ହୋଇ ସଭାରେ କହୁଛ ଜ୍ଞାନ ।
ଉଇ, ଓଡଶ, ବଙ୍ଗାଳୀ, ମୂଷା, ମୁହଁ ଠାଣ ସବୁ ଫସରଫସା ।
ଉଠାମାଛ ମୁହଁରେ ବାଡ଼ି । ଉଠିଲାଗଛ ପତ୍ରରୁ ଜାଣି ।

ଋ

ଋଣିଅକୁ ଋଣ ଯେତେ, କହୁଣିଅକୁ କହୁଣି ତେତେ ।
ଋଣଶେଷ, ବ୍ୟାଧିଶେଷ, ଶତ୍ରୁଶେଷ, ଏହାକୁ ନ ରଖିବ ଲେଶ ।

ଏ—

ଏକେ ବାଇ, ତହିଁ ପାଳନର ଗଞ୍ଜାଇ ଖାଇ ।
ଏକେ ଖଳ, ତହୁଁ ଜାତୁଆ ଗୋସେଁଇର ପରସନ୍ନ ।
ଏକେ କାଳୀ, ଯେନଛୁ କାଚ କୋଚଲାମାଳୀ, ପିନ୍ଧିଅଛୁ ପୁଣି
ନେଳିଆ ଶାଢୀ, ତହିଁରେ ହୋଇଛୁ ରାନ୍ଧଣାପାଳ ।
ଏ ନିଅଁଲଗା ଘରେ ଉଁଆସ ନାହିଁ କି ସଂକ୍ରାନ୍ତି ନାହିଁ ।
ଏଥର ତାକୁ ପୁଅବାର ଭେର ।
ଏଥର ତାକୁ ପଞ୍ଚମ ବୃହସ୍ପତି । ଏଥର ତାକୁ ଶନିପଡ଼ା ।
ଏ ଗୋଟିଏ ଗୋବର ଗଣେଶ ॥ ଏକା ମାଘେ କି ଶୀତ ଯାଏ ।
ଏକି ବାଟେ ଯାଉ କଥା ନ କହୁ, କଥା କି ମନୁଷ୍ୟ ଖାଇବ ।
ରଙ୍ଗ ଟେକ ଟେକ ଶିମିଳିଫୁଲ ସବୁଦିନେ ଏ କି ରହିବ ।

ଏହାଙ୍କ ଯୋଗ, କୁଣ୍ଡାଖାଇଙ୍କ ନରସିଂହ ଭୋଗ ।
ଏତେବେଳଯାଏ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଲିଖାଏ ହୋଇ ନାହିଁ ।
ଏତେ ମନ୍ତ୍ରରେ ଦଣ୍ଡକ ଗରମ ।
ଏଥର ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ହାତକୁ ଅଜା ଗଳ୍ପ ।
ଏହ ମୁହଁକୁ କି ଗଉଳ ଘୃତ ? । ଏନେ ଶରୀରରେ ଗୃଷ କି ?
ଏ କେତେ କଡାରେ ଗଣ୍ଡାଏ କି ?
ଏ ନାହାରେ ଗୋଡ, ସେ ନାହାରେ ଗୋଡ ।
ଏକ ଅଙ୍ଗି ଅଖି ନୁହେ, ଏକ ସାକ୍ଷୀ, ସାକ୍ଷୀ ନୁହେ ।
ଏଣେ ମାଇଲେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା, ତେଣେ ମାଇଲେ ଗୋହତ୍ୟା ।
ଏଘର ମାଉଷୀ, ସେ ଘର ପିଉଷୀ ।
ଏଂଶ ଗୃଷ ଘରେ ପଶୁ, ଆରବରଷକୁ ହାଣ୍ଡି, ବାଉର ତଣ୍ଟୁ ।
ଏ ପର୍ବରେ ସେ ପିଠା ନୁହେ ।
ଏ ବର୍ଷ ମଲୁ ଆରବରଷକୁ ବୈଦ୍ୟ ।
ଏ ହାତ ପାପ କି ସେ ହାତକୁ ଯାଏ ?
ଏକା ହାତରେ କି ତାଳି ବାଜେ ?
ଏକ କୁଡା ଶଶୁର ଘରେ ଜ୍ୱାଇଁ । ଏକ କୁଡା ରଉଣି ଘରେ ଭାଇ ।
ଏକ କୁଡା କୁଡା ପାଳେ, ଏକ ପୁଡା କୁଡା ମାରେ ।
ଏକରୁ ଦୁଇ ନାହିଁ, ଛିଣ୍ଡିଗଲେ ଗଇଁଠେଇବାକୁ ନାହିଁ ।

ଏକୋ ନଇ ସନ୍ଧ୍ରେ କୋଶ ।

ଏକାନରେ ପଶି ସେ କାନରେ ଗଲା ଏକା, ନର ପୀଡ଼ାପାଇଁ ।

ଏହ୍ନ ମନ ଯେବେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅଇ ଦଅଇ ଅବଶ୍ୟ ବର ।

ଓ

ଓଙ୍କାରଙ୍କ ହାଣ୍ଡି ଖାଇଲ । ଓଠ ମୁହଁରେ ଜଗ ।

ଓଲେଇ ଦରକଷ୍ଟା ଖାଏ, ଦୁଆର ବୁଲିର ପୋଡ଼ାପାଏ ।

ଓଲୁଅ ଛଅରେ ବଣ ଘାବୁଙ୍କୁ, ତୋର ମୋର ଘିବା ବାନ୍ଧା-
ଘରକୁ ।

ଓଡ଼ଣା ମଡ଼ଇ ନାକ ସନ୍ଧ, ଘୁଣ୍ଡ ଶୁଭୁଥାଏ ଚଉପାହାଡ଼ ।

କ ।

କେଥାକେ ଦସ୍ୟୁଆଠ, କେଥାକେ ମୃତ୍ୟୁକାଠ ।

କଚଗ ଘୋଡ଼ା ଦେଲେ ଛ ଯମ ଛୁଟେ ?

କଅଡ଼ା ନ ଥାଏ ମୂଲାଉ ଥାଏ, ଦେଖି ଶୃହ୍ନି ପେଟ ଫୁଲାଉ-
ଥାଏ ।

କଲିକତାରେ ଝିସ୍ୟ ଜଅନ୍ତ୍ୟ, ମନ୍ଦ୍ରାଗ ବଣରେ ଧସ୍ୟ ଜଅନ୍ତ୍ୟ ।

କଣ୍ଣା ଗୁଅକୁ ପରୁଆନ । କାହିଁପାଇଁ କଣ୍ଠାରେ ଲୁଗା ପକାଇ,
ଗଣ୍ଠି ଦେଉଛ ।

କଉଡ଼ି ବୋଲି କାହାଣେ, ଚଣେଟଣ କର ଗଣ୍ଡାଏ ଗଣ, ଅଠ-

ପଣପାଇଁ କହୁଛ, ଗୃହପଣ ପାଇଁ କହୁଛ, ବାକି ଅଛି
କେତେ ? ॥ କବି ଗୁଣ୍ଡ, ମେଣ୍ଢା ମୁଣ୍ଡ ସମାନ ।

କଙ୍କଡାକୁ ଗୋଡ଼ ପାଣି ସୁହାଏ ।

କହି ଜାଣିଲେ କଦଳମୁଣ୍ଡା ବିକାଯାଏ, ମାଗୁର ମାଛ ଗୃହ୍ନୁଁଥାଏ

କଥାକୁ କଥାଏ, ଝିଅଘରକୁ ଭଉଣୀ ଗଲେ ସିନ୍ଦୁର ମଥାଏ ।

କଳ ନ ଥିଲେ ଦ ମାଇପ କର, କଉଡ଼ି ନ ସଉଲେ ଦୋଷର
କର । କପା,କର୍ପୂର ଏକ ଭାଉ ।

କଅଁଳପାଇ ଲୁହା ବଗଡ଼ି କାମୁଡେ ।

କହି ଦେଉଥାଏ ପରକୁ, ବୁଦ୍ଧି ନ ଆସଇ ଘରକୁ ।

କନ୍ୟା ଭୂଲମଢଙ୍କାନ୍ତା, କର୍କଶା ପିତରୋଗତାଃ ।

କର୍ମଗୁଣେ ଜରମଙ୍ଗା ଫଳେ, ଲାଉ ଲଗାଇଲେ ଚାଲଣା ଫଳେ

କହିଲା କଥା ନ କର ରାଗ୍ୟ, ପଛେ ହେବ ବାମନାଭୂତପ୍ରାୟ

କଟକ ଭଣ୍ଡାର ଦେଖଣକୁ ରାଜା ।

କହିବ କାହାକୁ ଶୁଣିବ କିଏ, ସାନ୍ତ ଅବୁଝା ମାଇବ ଯେ ।

କର୍ପୂର ଗଲାଣି କନା ଅଛି ।

କଥାର ସନ୍ଧି, କାଉ ଧାନ ଖାଏ ବୋହୂକୁ ବାନ୍ଧି ।

କପାଳେ ନ ଥିଲେ ଛ ଭୂପାଳେ ଦଅନ୍ତି ?

କଥା ହୁଁକୁ, ଗୀତ ମୁଁହକୁ । କବଙ୍କ କାବ୍ୟ ପଢ଼ାଇବାର ।

କଅଁଳ କହି ରାଧା, ଘରକୁ ଗଲେ କଥା ନ କହନ୍ତୁ ବାଟରେ
ବଡ ଶାରଧା ।
କଣା ଘଇରେ କଣା ଭାଇ, ଆଖୁ ଖଣ୍ଡେ ଦେବୁ କି ? ନା ତୋର
ଯେ ବଚନ ମଧୁର୍ ଗୁଡ଼ ଖଣ୍ଡେ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଚ ।
କଣ୍ଟାବାଡେ ଲୁଗା ପକାଇ କଣ୍ଟ କଢ଼ବାର ।
କରଡର ଘା ମହିବ ଯେ, ଖଣ୍ଡ୨ ମୁଣ୍ଡା ଖାଇବ ଯେ ।
କଜଳପାଣିଆ ଭଲଲୋକ । କଣ୍ଟାରେ ଫାଁନା କଣ୍ଟା କାଢ଼ନ୍ତୁ ।
କପାଳଗୁଣେ ଗୋପାଳଠାକୁର । କପାଳ ଛଡ଼ା ବାଟ ନାହିଁ ।
କର୍ପୂର ଗନ୍ଧ, ଚନ୍ଦନ, ତେଲ, ରସୁଣ ଗନ୍ଧ ହୋଏ ଛଡ଼ାଇ ।
କହାକେ ଘର, କହାକେ ମଠ, କହାକେ ଘରଦୁଆର କଲ ।
କଇଁକ ଇଜ୍ଜା କାହିଁକ ବାଇ ମୁଣ୍ଡିଛ ଲାଗିଛ ।
କୟାଗୁଆ, ବଗା ବନ୍ଧୁ, ଯମପୁରେ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅସନ୍ତୁ ।
କହିଲେ କୁଳକୁଟୁମ୍ବକୁ ଲାଜ, ନ କହିଲେ କୁଳ ଭସି ଯାଉଚ ।
କଣ୍ଠା ଘାରେ ଚୂନ । କଉଡ଼ି ଦେଲେ ବାଘଦୁଧ ମିଳେ ।
କଉଡ଼ିଥିଲେ ମା ବାପ ଛଡ଼ା ସବୁ ମିଳେ । କଥାରେ ଛଣି ନେବାର
କଂସାଧନ ଅଧାଧନ, ଗୋରୁ ଧନ କଧନ ।

କା ।

କାଲଠାରୁ କାଲ ମା ଜାଣେ । କାଲ ଅଗେ ମୂଳା ଖେଦାଇବା
ନ୍ୟାୟ ।

କାଲି ସୁଅଦ ପାଇଛୁ, ସକାଳୁ ଉଠି ଧାଇଁଛୁ ।

କାଛକ ରପନ୍ତ, ନ ଦେଲେ ଭୁସନ୍ତ, ଦେଲେ ଲୁଚୁ ୨ ହୋଇ ହସନ୍ତ ।

କାହିଁ ରାଣୀ, କାହିଁ ଚନ୍ଦ୍ରକାଣୀ, କାହିଁ ଗଜଦନ୍ତ କାହିଁ ବାଉଁଶ କଣି ।

କାଲର ଅଟେ ବିପରୀତ ଗତି, ଦଣ୍ଡକେ ହସେ, ଦଣ୍ଡକେ ଠେକାଏ ଛାତି ।

କାଣି ଅଙ୍ଗୁଠି ଫୁଲିଲେ ବୁଢ଼ା ଅଙ୍ଗୁଠି ମୋଟ ହୁଏ କି ?

କାଳିର ଯୋଗୀ, ମୁଣ୍ଡରେ ଜଟା ।

କାହାର ବାଟିଲେ ଘଷିଲେ ପୋଡପିଠା, ତାହାର ଚୁଲିଲେ ହଗିଲେ ପୋଡ଼ପିଠା ।

କାଳୀ କି ଗୋଷ୍ଠି, ଦୀପ ଜଳିଲେ ଏକସର ।

କାଙ୍କ ନ ଜାଣି କି ଗାଡଅ ଥାଏ ? କାଣୀ ଅକ୍ଷିରେ କଜ୍ଜଳଗାର ।

କାହାର ଘରଣୀ କେ ନେଇ ବାନ୍ଧେ, ପର ପୁଅ ଲାଗି ଯୋଗିଅ କାନ୍ଦେ ।

କାହାର କଣନଖା ଠାଣି ହଉଚ ?

କାକର ଚପୁଡ଼ିଲେ କି ଘଡ଼ା ପୁରେ ?

କାମ ସାର ବପ, ଶତ୍ରୁ ମାର ବପ ।

କାଖରେ ପଇର, ହାତରେ ଲୁଣ, ମିଛେ କନ୍ଦୁଥାନ୍ତି ଛନ ଛଅଣ

କାକୁଡ଼ି ଚୋର୍‌କୁ ମୁଣ୍ଡକାଠ ଶାସ୍ତି ।

କାଲ ଢିଙ୍କିଶାଳେ ଗଲା, ଏବେ ଡେଙ୍ଗା ପାଚେରୀ ପଡେ ।

କାହାର କ ହେଉଚ, ଗୁଡ଼ିଆ ଘରକୁ ଧାନ ଯାଉଚ ।

କାଞ୍ଜିପାଣି ହାଣ୍ଡି ଭାଙ୍ଗିଗଲା ପରେ, ଠେଙ୍ଗ ମରୁ ନାହିଁ !

କାଉ କୋକିଲ ଏକବର୍ଣ୍ଣ, ଶବ୍ଦଦ୍ୱାରା ଭିନ୍ନ ।

କାଉ ଖାଏ ପଣସ, ବକ ମୁଣ୍ଡରେ ଅଠା ।

କାଣୀ ଗାଈର ଭିନ୍ନେ ଗୋଠ ।

କାଣି କଉଡ଼ି ପଗୃଭାଳ, ଏହା ବଳବ ରାଢ଼କାଳ ।

କାଳି ଅଇଲା ଗଣ୍ଡି, ଆଜି ଘିଙ୍ଗିଲା ଖୁଦର ହାଣ୍ଡି ।

କାଳ, ଜନ୍ମ, ଭରଷା, ଏହା ନ ଜାଣେ ପୁରୁଷ ।

କାହା ମନ କାହାକୁ ଜଣା, ମିଛେ ବୋଲୁଥାଏ ମୁ ତୋର ହଣା।

କାଳୀ ଜଙ୍ଘୀ ଗଣ୍ଡକୁ, ଯନ୍ତ୍ରଥ ବୁହାଣ କାଉଆ ।

କାଳିଆ ମୁହଁରେନ, ମାଡ ଆସୁଥାଏ ଝୁମ୍ପୁଳି କଠାଉ ମୋହା
    ଦେଉଥାଏ ନଖ ।

କାଟିଲେ ରକ୍ତ ନାହିଁ, ନ କୁଟିଲେ ମାଂସ ନାହିଁ ।

କାଉ ଘୁଣ୍ଟେ ପ୍ରୀତି କୃଷ୍ଣ କଥା ।

କାହାକୁ ନ ରୁଚେ ଘର ଲବଣି, କିଏ ଲୋଡ଼ିଲେ ନ ପାଏ ଘେଙ୍ଗ ତୋଗଣି ।

କାହାର ଶ୍ରାଦ୍ଧ କିଏ କରେ, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦନା ଶୀଇଁ ୨ ମରେ ।

କାନଶିଖ ଗୋଠାସୁଥା ଯାଏ, ପାନରୁ ଶିଗ୍ କଢ଼ା ଯାଉଛି ।

କାନ ଯାହାର ଥାଏ ନୂଡୁକା ନ ଥାଏ, ନୁଡୁକା ଯାହାର ଥାଏ କାନ ନ ଥାଏ ।

କାଚ କାଚ, ମଣି ମଣି, କଷାବଜାବେଲେ ଜାଣି ।

କାଲକୁ ଯାକ ଥିଲୁ ବସି, ଆଷାଢ଼ ମାସରେ ପାରୁଛୁ ଘସି । ୩୮ ।

ଖ ।

ଖ କହିବ ଗୁଣରାଶି, ହଭଣିଖିଘରକୁ ଅରକ୍ଷିତଳୁଣିଅ ଖ ଯୋଗେ ମିଳିଲେ ଅପି ।

ଖିଏ କହୁଥାଏ କାହାର କଥା, କାଣୀ କହୁ ଥାଇ ଦଅର କଥା ।

ଖ ହଉ ହଉ ଖ ହୋଇଲା, କା ପାଇଁ ରଖିଲି କେ ଖାଇଲା ।

ଖିଏଲି କାକ ଚଢ଼ୁଛୁ ପଡ଼ିଛୁ ।

ଖିଏବା ଘୋଡ଼ା ପାଲିଙ୍କିରେ ଲକର ଲକର, ଖିଏବା ଖଣ୍ଡିଆ କାନ୍ଧରେ ହକର ହକର ।

ଖିଛିଖିଛି ଅଧିକାର ନବାଡପଣା ଘଙ୍କୋ ଘଧି । ୬ ।

କୁ ।

କୁଠ ବଚନ, ମିଠା ଛଅଣ ପାପୋର ନ ଯାଏ ମନୁ ।

କୁନକୁନକରେ ମନେ ପଡୁଥିଲେ ଘାଗ ହେଉଥାଏ ତନୁ ।

କୁଳ ବୁଡ଼ିବାର ଦେଖ ଏ ସାଉ, ଅଜା ଥାଉଁ ୨ ମରଇ ନାଢ ।

କୁହ୍ୱା ଯାଉଥାଏ ଯୀନା, ଢୁହ୍ୱାଇ ୨ ପୁଠ ଦେଉଥିଲେ ଲୁହ୍ୱା ଙ୍କ ହୋଇବ ଘୁନା ।

କୁମ୍ଭାର ହୋନ୍ଥ, ଝାଟିଙ୍କ ନ ଗଲେ ମାଟିଙ୍କ ଯାଉ ।

କୁଣିଆଁକୁ କାନ୍ଧିଙ୍କ କାନ୍ଥ ଗଲୁ ।

କୁଆ ଧାନ ଖିଅ ଦେଖି, ବଗ ଧାନ ଖାଉତ ।

କୁଶ୍ମା ଦେଇ ପାଠ ପଢ଼ିବାର ।

କୁଳର କନ୍ୟାକ କାଲୀ, ତୀର୍ଥ ପାଣିକ ଗୋଳ ।

କୁଅରେ ବେଙ୍ଗ ପଡ଼ିଲେ ସମସ୍ତେ ଟେକାଏ ୨ ପକାନ୍ତି ।

କୁଲକ୍ଷଣ ବେଲକୁ ଘୋଡ଼ାମୁହାଁ ପୁଅ ଜାତ ।

କୁକୁର କାମୁଡ଼ିବା ଥାଣୁ ଭଲେ ।

କୁକୁରର ଘର ନାହିଁ, ଧାଁଇ ୨ ଅପର ନାହିଁ ।

କୁକୁର ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ଙ୍କ ବାର ବରଷରେ ସଳଖ ହୁଏ ?

କୁଣିଆକୁ ଭାତ, ରଜାକୁ ଖଜଣା, ମନା ହେବାର ନୁହେ । ୧୪ ।

କେ ।

କେମ୍ପା କରଣ, କ୍ଷେଠା ଘୋଡ଼ା, ଖନା ଓଜଲ, ହ୍ୱାଙ୍କମ ଭେଡ଼ା ।

କେଉଠି ବୁହାଏ ମାଛ, ଖାଏ କଙ୍କଡା ।

କେବେ ଶଗଡ ଉପରେ ନାହା, କେବେ ବା ନାହା ଉପରେ ଶଗଡ ।

କେବେ ଢେଲ ଘାଢରେ ନଣ୍ଡା, କେବେ ଖଣ୍ଡା୨ ମୁଣ୍ଡା୨ ।

କେବେ ଘିଅ ଘଣା, କେବେ ବା ମୁଠିଏ ଚଣା, କେବେ ସେହ ମନା ।

କେହି ପାଟ, କେହି ପଟର, କେ ହୀରା, କେ ପଥର ।

କେଉଁ ବାହାକୁ ଦବୋଲ ଅଲଢା ।

କେତେ ଦନ ଥିବ ଅମ୍ବର ପଣ, ଆମ୍ବ ପଣ ଗଲେ ଝାଙ୍କୁଆ ବଣ

କେବେ ଦେଇଥିଲା ଧାନ ପାଏ, ଗୋଡାଇ ମାରୁଛ ଏବ ଯାଏ ।

କେବେ ଦେଇଥିଲ ମୁଠି ପାଏ, ଖୁଣ୍ଟାଣା ଦେଉଚ ଦୁଣୀ ଯାଏ ।

କୋ ।

କୋଡିକେ ବୋହଏ ମିଛ ।

କୋଳରେ ଶୁଏ, କାନରେ କହେ, ତା କଥା ଏଙ୍କ ଅନ୍ୟଥା ହୁଏ ?

କୋଶେ ଗଲେ ଯୋଷେ ପାଇ ।

କୋଇନ୍ତାଙ୍କର ଅର୍ଜୁନ ମଲେ ପାଞ୍ଚ, କର୍ଣ୍ଣ ମଲେ ପାଞ୍ଚ ।

ଖ ।

ଖରା ସହେ ମେରୁ, ଖରା ସହେ ଗୋରୁ, ଖରା ସହେ ମୂଲିଆ ବାପୁଡା, ଖରା ସହେ ଚରୁ ।

ଖପରଭଞ୍ଜନ ଯେ, ଧନୁ ଧରାଇବ ସେ ।

ଖଡ଼ୁ ଭଲ କର ମାଜ, ମୃଦ ଭଲ କର ମାଜ, ରାଜା ଜାଣିଲେ
ପାତ୍ରପା ଜାଣିଲେ ଆଉ କାହିଁ ପାଇଁ ଲାଜ ।

ଖଟ ଭଙ୍ଗିଲେ ଭୂମି ଶଯ୍ୟା । ଖଣ୍ଡା ହାଣେ ଫଳ ଯଶ ନଏ ।

ଖଡ଼ଙ୍କ ଅଣ, ପେଡ଼ଙ୍କ ଅଣ ।

ଖଡ଼ୁ ବଳ ରଖିଲି ଲୋକ, ସେ ହେଲା ଯାନ୍ତ୍ରାଣୀ ମୁ ହେଲି ଲୋକ ।

ଖଚହିଁ ଭଲ ଭଲ ଲୋକ କହନ୍ତି, ଖିଇ ପଢ଼ ଅଣ ଗୃହିଁ ।

ଖପରା କାଣ୍ଡ, ଛଣ୍ଟ ନ ପାଇ ଲୁଇଁ ଧରାଣ୍ଡୁ ।

ଖଣ୍ଡିଅ ଗୀତ, ରଙ୍କ ମାନିତ, ଏ ନୂଦ୍ଧଣ୍ଟ କାହାକୁ ହିତ ।

ଖଣ୍ଡିଗୁଣିଆର ଦଗୁଣ ପରେ, ଅଟକା ଗୃହାଁର ମାଇପ ମରେ ।

ଖା ।

ଖାଇବା ଘଡରେ ଧୂଳୀ ଫିଙ୍ଗିବାର ।

ଖାଇଲା ପୁଅ, ଝୀଅ ରଙ୍କ ।

ଖାଇଆ ଖଡାକୁ ନିବାର୍ତ, ଡହିଁ ଘ୍ରବ ନାହିଁଲେ ସଙ୍କୋଚ ।

ଖାଇଲେ ଜାଡ ଯାଏ ନାହିଁ, କହିଲେ ଜାଡ ଯାଏ ।

ଖାଇଲେ ପେଟ ପୁରେ ନା, କହିଲେ ପେଟ ପୁରେ ।

ଖାଇ ଶୋଇଲେ ବଢ଼ଇ ଆୟୁ, ଖାଇ ବୁଲିଲେ ବଢ଼ଇ ବାୟୁ ।

ଖାଇ ବସିଲେ ବଢ଼ଇ ପେଟ, ଖାଇ ଖାଇଲେ ଯମର ଭେଟ ।

ଖା ୨ ବୋଇଲେ ଙ୍କ ପେଟ ପୂରେ, ନା ଦେବ ୨ ବୋଇଲେ ହବ
ଘରେ ।

ଖାଅନ୍ତି କୁରୁବାଳଙ୍କର, କାମ କରନ୍ତି ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ।

ଖାଇବ ସନ୍ଧାଳ ଶୋଇବ ଅଗେ, ଉଠିବ ସକାଳେ ଗାଧୋଇବ ବେଗେ ।

ଖୁ ।

ଖୁଆଇ ପିଆଇ ରଖିଲି ଦାସୀ, ସେ ହେଲା ପାଟ୍ଟାଣୀ ମୁଁ ହେଲି
ଦାସୀ ।   ଖୁନ୍ଦ ଫୁଟିଲେ ଲଙ୍କାଇ ।

